

KARTLEGGING AV UTVALGTE HETTEMÅKEKOLONIER, INNLANDET 2023

15. NOVEMBER. 2023

RAPPORT 2023:19

Utførende institusjon:

Dokkadeltaet Våtmarkssenter AS

Prosjektansvarlig:

Anne Gri Stenbråten

Prosjektmedarbeider:

Oppdragsgiver:

Statsforvalteren Innlandet

Kontaktperson:

Viktoria Marie Kristensen

Referanse:

Stenbråten, AG (2023). Kartlegging av utvalgte hettemåkekolonier i Oppland-regionen, Innlandet 2023. Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS. (DNV Rapport 2023:19)

Sammendrag:

Hettemåke (*Chroicocephalus ridibundus*) ble i 2021 vurdert til kritisk truet (CR) i revidert rødliste. Endringen kommer på grunnlag av reell populasjonsendring. (artsdatabanken.no).

Hettemåkekolonier har en viktig «paraplyfunksjon» i våtmarkene og gir god beskyttelse til andre arter. Hettemåkas tilbakegang får dermed betydning også for andre arter, og for artsmangfoldet.

Påvirkningsfaktorer er i stor grad menneskelig aktivitet. Abiotiske og biotiske faktorer kan også påvirke, som en tørr forsommer med dårlig insektproduksjon, flom, og påvirkning av predatorer. I Europa er også kolonier av hettemåker utsatt for høypotent influensavirus.

Kartleggingen hadde fokus på enkelte av de få aktive koloniene i Oppland; Haralddammen i Biri, Eikstadtjernet i Vestre Toten, Grevsjømyra og Tommelsjøen, begge i Gran. Einavannet i Vestre Toten er resultater på bakgrunn av observatørens registreringer i artsobservasjoner.no.

Samlet sett ble det sett flokker av mindre størrelser i år enn i 2022 og på færre steder. På det meste ble det sett 45 ved Tommelsjøen, 50 ved Eikstadtjernet og det er observert en flokk på 40 ved Einavatnet. Mens det ved Haralddammen og Grevsjøen ikke ble noen observasjoner. På tre av fem lokalitetene ble det hekking og siden kolonien ved Haralddammen misslyktes i 2022, antas ungeproduksjonen i 2023 å ha blitt tilsvarende 2022.

Emneord:

Hettemåke (*Chroicocephalus ridibundus*) kartlegging, overvåking, hettemåkekoloni, Innlandet

Innhold

1 Introduksjon	4
2 Bestandsutvikling	4
2.1 Påvirkningsfaktorer	4
3 Metode	5
4 Områdebeskrivelse	6
4.1 Tommelsjøen, Gran kommune	6
4.2 Grevsjømyra, Vesle Grevsjø og Grevsjøen, Gran kommune	7
4.3 Einavatnet i Vestre Toten kommune	7
4.4 Eikstadtjernet i Vestre Toten kommune	8
4.5 Haralddammen, Biri, Gjøvik kommune	8
5 Resultater	9
5.1 Tommelsjøen	9
5.2 Grevsjøen	10
5.3 Einavatnet	10
5.4. Eikstadtjernet	11
5.5 Haralddammen	11
5.6 Sammenligninger for lokaliteter	12
5.7 Ringmerking	14
7 Diskusjon	15
8 Konklusjon	17
9 Referanser	18

Forsidebilde og fotodokumentasjon: Anne Gri Stenbråten Henriksen

1 Introduksjon

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS har på oppdrag for Statsforvalteren Innlandet kartlagt utvalgte hettemåkekolonier innenfor Opplandsregionen.

Hettemåkene er sterkt knyttet til rike vannmiljøer og har en viktig «paraplyfunksjon» i våtmarkene. Koloniene gir god beskyttelse til andre arter, deriblant toppender, horndykkere og vadere. Hettemåkas tilbakegang får dermed betydning også for andre arter, og for artsmangfoldet.

Hensikten var å kartlegge bestandene ved de utvalgte lokalitetene og registrere utviklingen av hekkingen, eventuelt avdekke årsaker til mislykket hekking og samtidig bidra til utvidet kunnskap om arten i området.

Rapporten omfatter resultater fra årets kartlegging og sammenstiller disse med tidligere bestandsregistreringer.

2 Bestandsutvikling

De første hekkefunn i Oppland var i 1958 med etterfølgende bestandsoppgang, og omkring 2000 hekkende par i siste halvdel av 1970-åra. Dette nivået holdt seg til langt ut på 1990-tallet, men i tiåret 2000-2010 var det sterk tilbakegang, og i 2016 ble den norske bestanden estimert til 6750-8000 par, som er omkring en fjerdedel av høyeste nivå for hettemåkebestand. I Oppland var det på det tidspunktet ca. 100 hekkende par fordelt på 9 kolonier i 7 kommuner.

I 2021 vurderes Hettemåke (*Chroicocephalus ridibundus*) til rødlistekategori kritisk truet CR. Kategorien for arten har hatt en drastisk endring fra sårbar VU til CR siden Rødlista 2015. Endringen fra 2015 kommer på grunnlag av reell populasjonsendring. (artsdatabanken.no).

Registreringer av hettemåker i rike vannmiljøer i Oppland 2021 (*Opheim.J. 2021*) resulterte i ca. 135 - 145 par fordelt på 9 lokaliteter i 6 kommuner. Av dette utgjorde hekkebestanden på Eikstadtjernet i Gjøvik ca. 70%, hvor ungeproduksjonen for øvrig var veldig bra.

2.1 Påvirkningsfaktorer

Med et høyt antall HPAI-påvisninger blant måkefugler i flere europeiske land (www.vetinst.no) har det vært stor spenning knyttet til blant annet hettemåkas bevegelser i mars og april. Hettemåker som hekker i Norge overvintrer primært på de britiske øyer, men en hel del oppholder seg også i Nederland, Belgia og Frankrike om vinteren. Bare et fåtall av hettemåkene som hekker i Norge overvintrer i Spania og Portugal. I vår ble det rapportert om høy dødelighet og svært mange HPAI-påvisninger hos hettemåker i en rekke europeiske land, spesielt i Nederland, Frankrike, Italia og i nordlige deler av England. Kolonier av

hettemåker tiltrekker seg også ikke-hekkende fugler. Bestanden er nå så lav og ungeproduksjonen så dårlig at en større episode med stor voksendødelighet kan få store konsekvenser og ytterligere sterk tilbakegang i bestanden (ref. www.vetinst.no).

For friske hekkende hettemåker er det stor sannsynlighet for årsakene til at koloniene ikke får frem flere hekkinger kan skyldes predasjon av egg og unger i hekkeperioden. I tillegg til mink kommer predasjonsfaktorer fra rovfugler og det er heller ikke usannsynlig at mår, rev og grevling kan berøve kolonier som ligger landfaste. Rev er også påvist svømmende ([Nye tiltak for truede hettemåker er nødvendig - BirdLife Norge](#)). Andre årsaker kan også være av menneskelig forstyrrelser. Det bekreftes at kolonier kan bli utsatt for kriminelle handlinger (VG 2022). I år med dårlig næringstilgang kan årsaken være at hettemåkene gir opp og forlater kolonien i hekkeperioden.

3 Metode

DNV hadde til hensikt å kartlegge og overvåke 3-5 av de mest aktive og aktuelle hekkekolonier ved tjern og innsjøer som fortsatt var aktive i 2016 – 2021 ved inntil 3 besøk, og sammenfatte de med bestandsutviklingen for øvrig (Opheim, J. 2021).

Målsettingen er å få anslag på antall individer i kolonien, antall hekkinger samt følge utvikling gjennom hekketiden og registrere antall juvenile. Eventuelt avdekke årsaker til mislykket hekking.

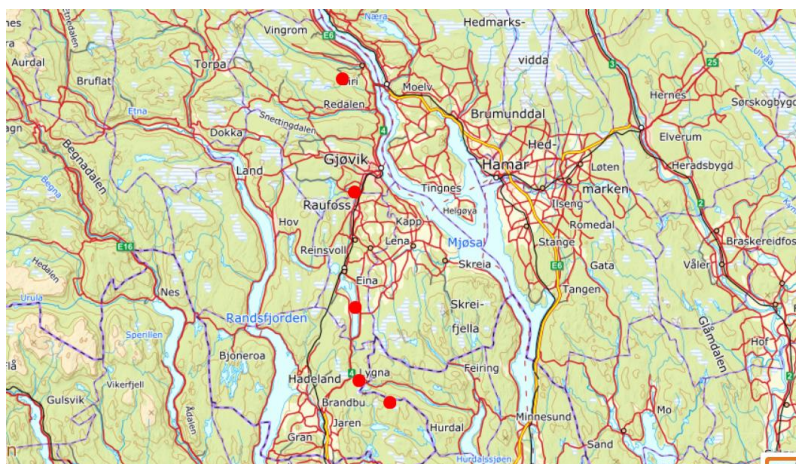
I denne prosessen var det hensiktsmessig å ringmerke samt fargemerket pullus (Helberg, M.). Det ville kunne bidra til utvidet kunnskap om måkene, om deres overlevelse og helsetilstand, vandringer og livsløp, bestandstilørighet og individuelle adferdsmønstre.

Dersom forholdene lå til rette, var viltkamera aktuelt å bruke for om mulig avdekke predasjon eller andre påvirkningsfaktorer. Øvrig utstyrsbehov var kikkert, teleskop, kamera og kano.

Observasjonene er registrert i Artsobservasjoner.no, som også er benyttet til innhenting av registreringer fra andre observatører. Alle lokaliteter er besøkt minst en gang i perioden 1. – 15. mai. Enkelte lokaliteter er besøkt kun en gang dersom det ikke ble registrert observasjoner ved første besøk. Lokaliteter med sikker hekking er fulgt opp 3 ganger eller mer. Feltarbeidet er utført av Anne Gri Stenbråten Henriksen.

4 Områdebeskrivelse

De fem utvalgte koloniene for oppfølginger: Einavatnet (Vestre Toten), Tommelsjøen (Gran), Grevsjøen (Gran) og Haraldsdammen (Gjøvik), Egstادتjernet (Gjøvik). Alle er områder som i løpet av de siste 5 år hatt større eller mindre konlonier av hekkende Hetttemåker (artsobservasjon.no).

Figur 1: Oversiktskart for kartleggingslokalteter. (Kartverket)

4.1 Tommelsjøen, Gran kommune

Tommelsjøen ligger i Gran kommunes øst-ås. Området er omgitt av kulturlandskap med lange tradisjoner for seterdrift, og benyttes som ei fellesseter med storfe og sauer på beite. Registreringer av fuglelivet ved Tommelsjøen viser et rikt antall av hekkende arter som drar nytte et kulturlandskap i drift og våtmarkene, og av hetttemåkenes kolonietablering. Deriblant flere rødlistede arter som storspove, horndykker og flokker av næringssøkende tårnseilere og taksvaler, samt lerkefalk.

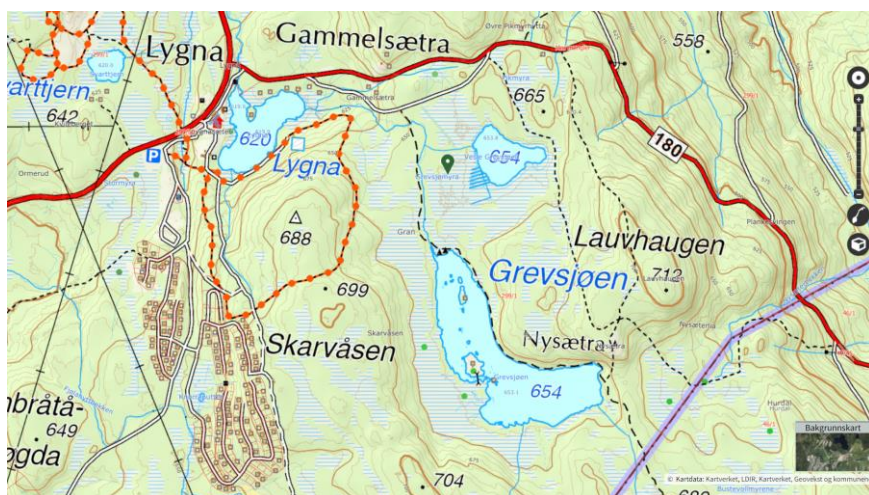

Figur 2: Tommelsjøen i Gran kommune. (Kartverket)

4.2 Grevsjømyra, Vesle Grevsjø og Grevsjøen, Gran kommune

Grevsjøen ligger på Lygna i Gran kommune. Området er i hovedsak omgitt av et myrlendt landskap. Dette er et populært friluftsområde med blant annet turstier som benyttes av lokalbefolkningen, og av hyttefolk som er etablert i Skarvåsen og syd-vestover for den.

Figur 3: Grevsjøområdet ligger i nær tilknytning til Lygna i Gran kommune. (Kartverket)

4.3 Einavatnet i Vestre Toten kommune

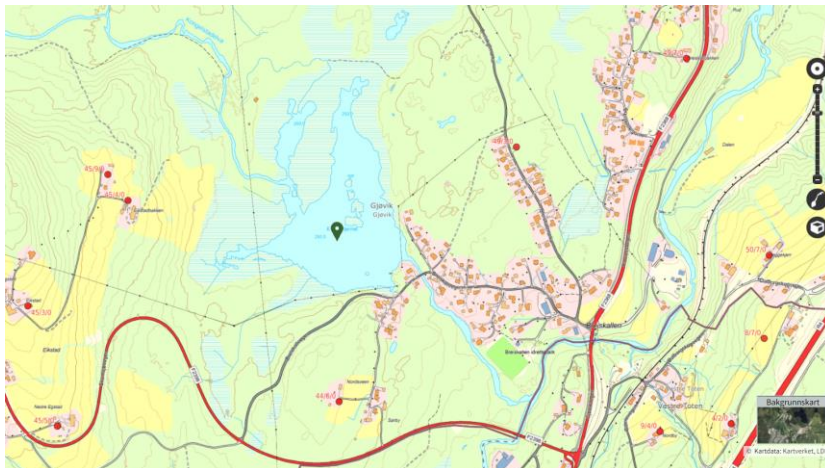
Einavatnet i Vestre Toten kommune er langstrakt og omkring 13 km i nord-syd-retning. Et variert landskap omkranser vannet med boligbebyggelse, gårdsbruk, skogbruk og fritidsboliger.

Figur4: Einavatnet i Vestre Toten. (Kartverket)

4.4 Eikstadjernet i Vestre Toten kommune

Eikstadjernet grenser til bebyggelse mot sør-øst, men er ellers i hovedsak omgitt av utmark i form av myr- og skogområder.

Figur5: Eikstadjernet i Vestre Toten. (Kartverket)

4.5 Haralddammen, Biri, Gjøvik kommune

Nord-vest i Biri, Gjøvik kommune ligger Haralddammen. Tjernet er oppdemmet og fungerer som et rekreasjonsområde for lokalbefolkningen som badevann og fiskevann, muligens også som vanningsreserve til landbruket. Omkringliggende områder består av kulturlandskap med beiteområder, dyrket mark og skogdrift.

Figur6: Haralddammen, Biri i Gjøvik kommune. (Kartverket)

5 Resultater

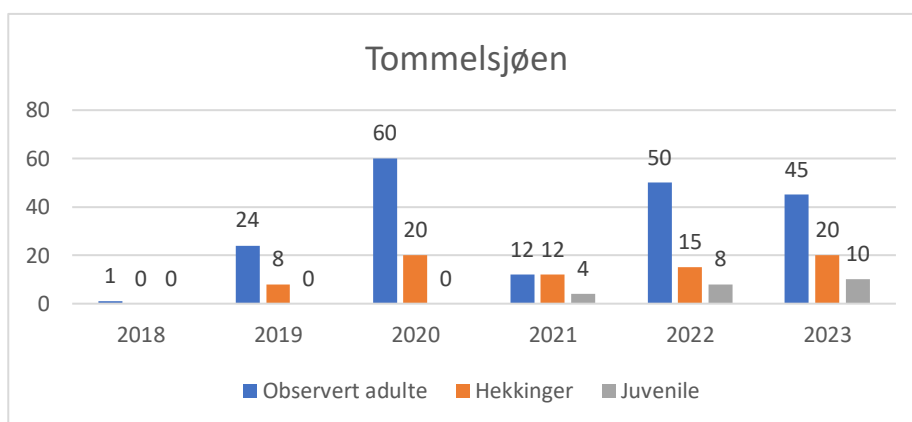
Kartleggingen viste variasjoner i de ulike lokalitetene, men felles er at det observeres jevnstore flokker innledningsvis i ankomstperioden (figur 12). Det ble observert hettemåker i tre av de fem utvalgte områdene. På lokaliteter med sikre hekkinger viser produksjonen å ha vært lav, men antatt tilsvarende 2022. Hekkesuksess er ikke kartlagt tidligere og det finnes derfor lite sammenligningsgrunnlag. Men det finnes sikre data fra Haralddammen som er godt dokumentert de siste år og til dels fra Tommelsjøen. Antall individer, hekkinger og unger pr. lokalitet for periode 2018 – 2023, framkommer i figur 7 – 11. Statistikk er basert på kartleggingen og på registrerte observasjoner i artsobservasjoner.no.

Hettemåker er koloni-hekkere og parene deler rugetiden mellom kjønnene. Det ikke rugende individet kan tidvis oppholde seg i umiddelbar nærhet til redet og det kan være utfordrende å definere om dette er en partner eller en nabohekking. Etter hvert som vegetasjonen vokser til, blir reirene bedre skjult. Det er derfor rom for feiltolkning av antall hekkinger. Antall individer totalt i kolonien kan være utfordrende å fastslå, da deler av kolonien kan være på næringssøk kilometere fra hekkeområdet, samtidig kan kolonien ha besøk av ikke hekkende individer.

I tidsperioden fra 2018 frem til 2023 er det flere lokaliteter som ikke har registrerte observasjoner (artsobservasjoner.no) av juvenile hettemåker. Dette har nødvendigvis ikke sammenheng med at det ikke har vært vellykket hekkesuksess, men heller at det er vrient å kartlegge hekkesuksess etter hvert som vegetasjonen vokser til.

5.1 Tommelsjøen

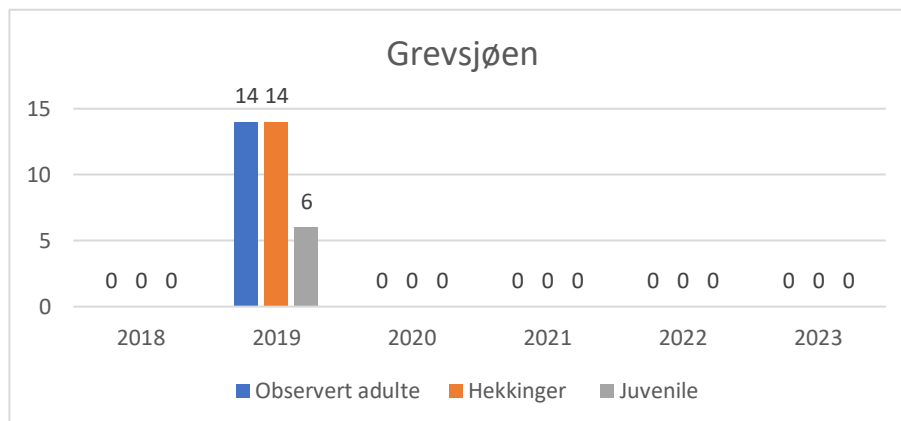
Tommelsjøen (kap.4, punkt 4.1) hadde en koloni bestående av 45 individer på det meste som etter hvert blir anslått til 20 hekkinger. Utover i hekketiden ble det observert stadig færre individer, og ved anslått klekketidspunkt ble det ikke observert flere enn 10 – 12 adulte individer og samlet anslått 10 unger. Det ble registrert 5 unger 25.juni ved Tuvspalten, som inkluderes her som områdebiotop til lokalitet Tommelsjøen. Disse var fra to kull på 3 og 2 unger. Samme dato observeres to kull på Tommelsjøen. Her også fra to kull på 2 og 3, som var jevngamle. Konklusjon minst fire vellykkede hekkinger og 10 unger observert (figur 7).

Figur7: Observasjoner, anslått hekkinger og unger ved Tommelsjøen 2018 – 2023.

5.2 Grevsjøen

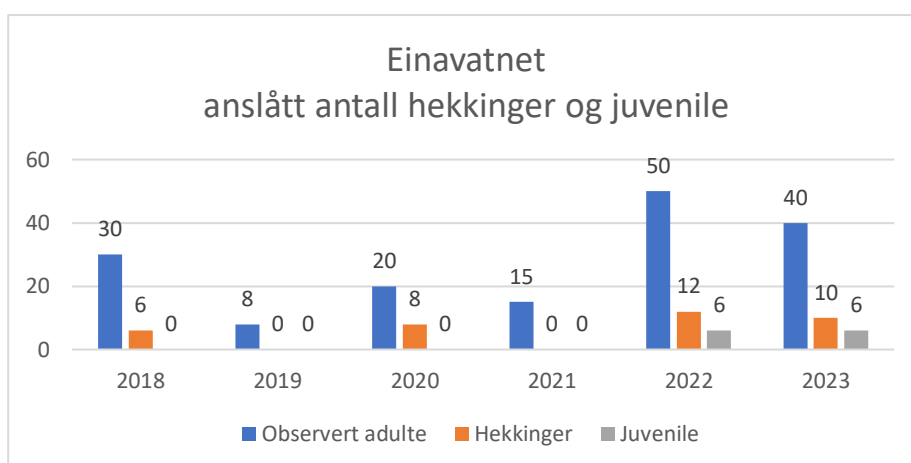
Grevsjøen ble uten observasjoner av hettemåker også i 2023, tilsvarende perioden 2020 – 2022 (figur 8).

Figur 8: Grevsjøen (kap.4, punkt 4.2): periode 2018 – 2023. Der var den ingen observasjoner av hettemåke i 2023.

5.3 Einavatnet

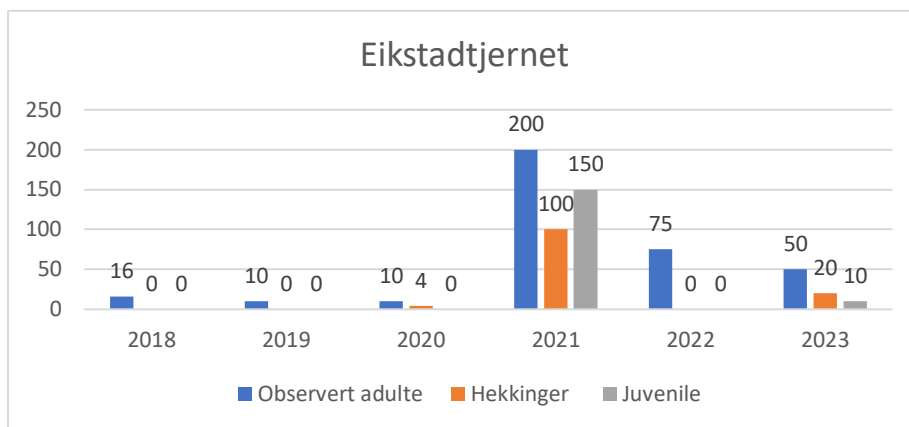
Ved Einavannet (kap.4, punkt 4.3.) ble det ikke registrert hettemåke ved første kartleggingsrunde. Senere er det på det meste registrert 40 individer (artsobservasjoner.no). Fra midten av juni blir det registrert en rundt 20 individer, og tidvis er hettemåker observert på næringssøk på omkringliggende områder. Konklusjon antatt 10 hekkinger sammenlignet med antall individer ved Tommelsjøen, og anslås 6 unger uten sikker observasjon (figur 9).

Figur 9: Observasjoner, anslått hekkinger og unger ved Einavatnet 2018 – 2023.

5.4. Eikstadtjernet

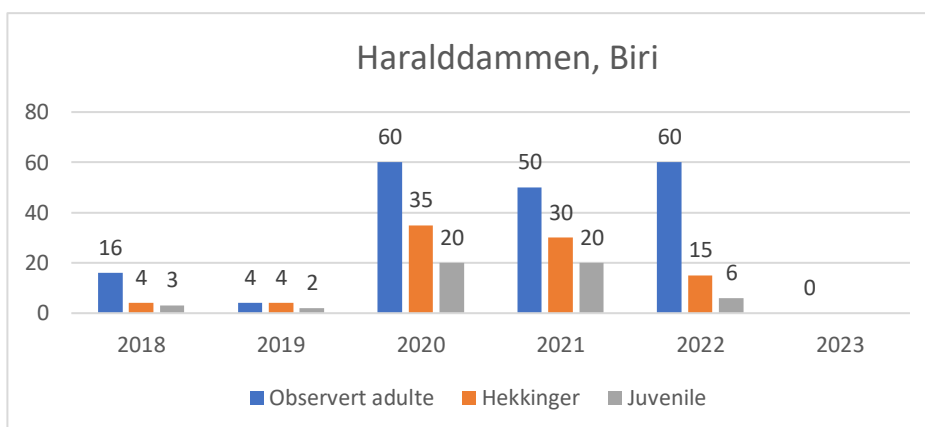
Ved Eikstadtjernet (kap. 4, punkt 4.4) ble det observert største flokk på 50 individer i ankomstperioden 1.mai. Etter en misslykket hekkeperiode i 2022, ble det hekkinger og påvist ungeproduksjon i 2023 (figur 10).

Figur 10: Observasjoner, anslått hekkinger og unger ved Eikstadtjernet 2018 – 2023.

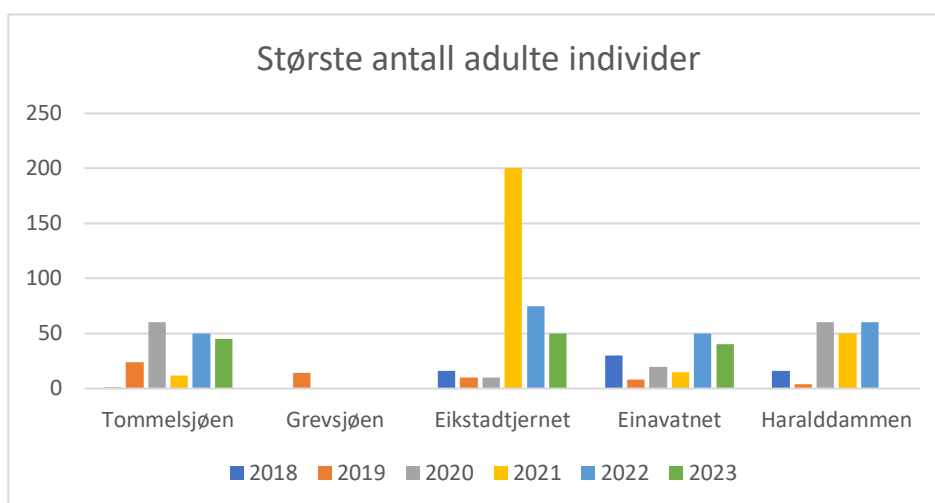
5.5 Haralddammen

Ved Haralddammen på Biri (kap. 4, punkt 4.5) har det vært stabile hekkeforhold noen år. Området har vært kartlagt av DNV siden 2017 og det foreligger gode data. 2022 kartlegging viste en koloni som etter hvert virket å ha brutt sammen etter at det ble observert 60 individer. I 2023 er vannet fullstendig tomt for fugleliv av noe slag (figur 11).

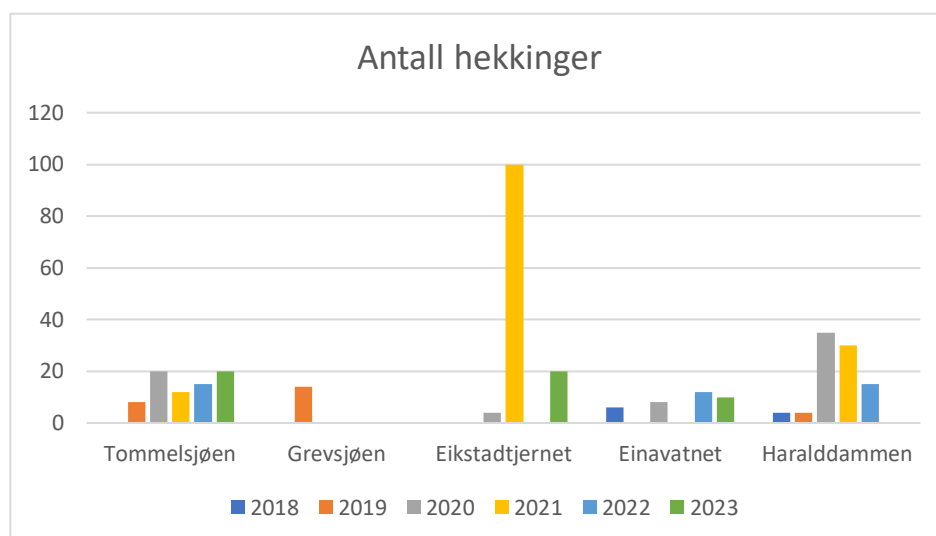

Figur 11: Observasjoner, hekkinger og unger registrert ved Haralddammen 2018 – 2023.

5.6 Sammenligninger for lokaliteter

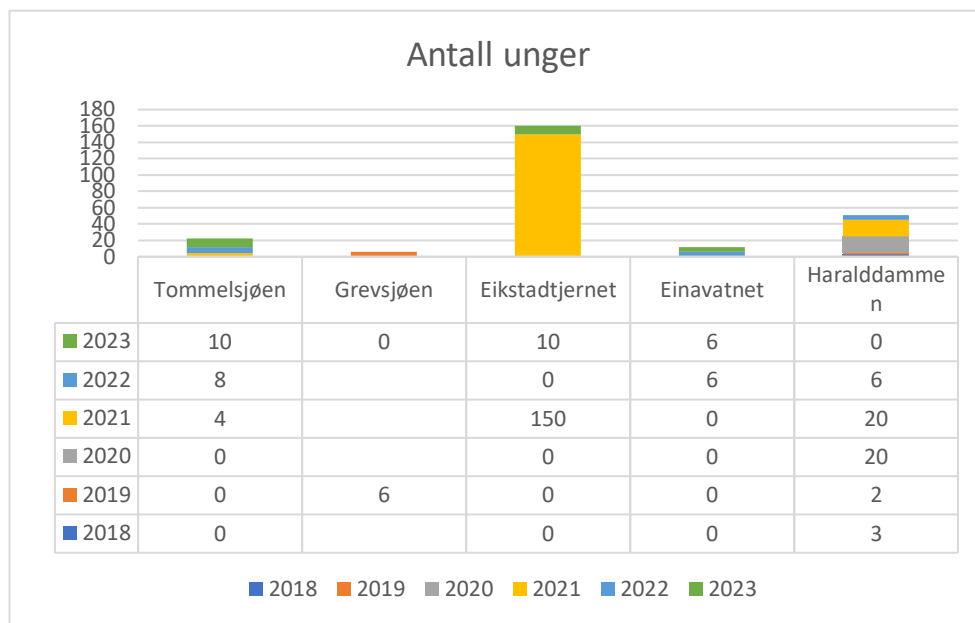

Figur 12: Største antall adulte individer pr. lokalitet i perioden 2018 – 2023

Figur 13: Antall sannsynlige hekkinger pr. lokalitet i periode 2018 – 2023.

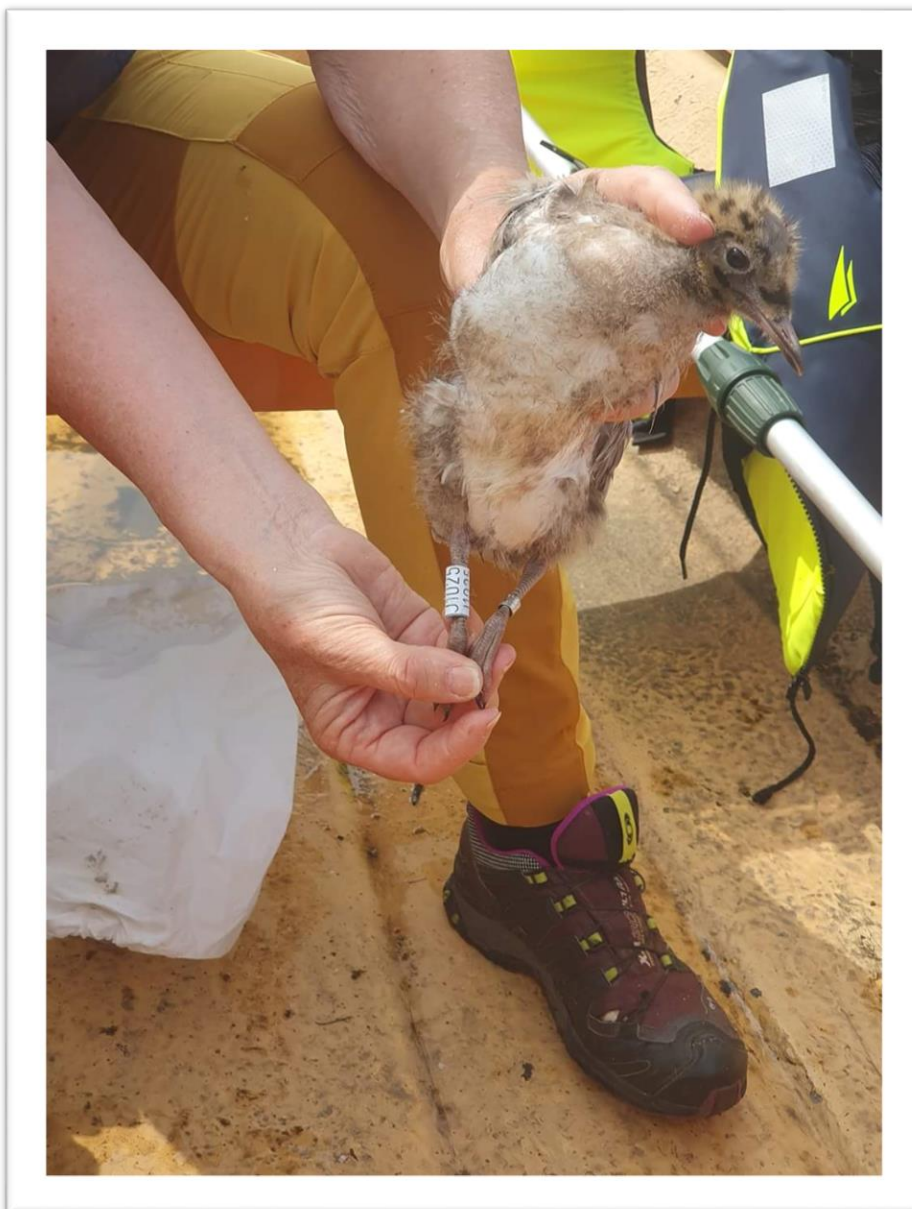
Figur 14: Antall unger pr. lokalitet pr. år i periode 2018 - 2023.

Bilde 1: Hettemåkenes utkikkspost ved Eikstadtjernet 29.juni 2023. Foto: Anne Gri Stenbråten

5.7 Ringmerking

Hensikten med ringmerkingen er å følge hettemåkenes vandringer, livsløp og bestandsutvikling. Fra årets kullproduksjon ble det merket to unger på Gran Østås (J1021 og J1022) og tre på Eikstadtjernet i Gjøvik kommune (J1025, J1026 og J1027).

Bilde 2. En av de tre hettemåkeungene som ble ringmerket ved Eikstadtjernet i Gjøvik kommune. Ringmerker (lisen 1583) Anne Gri Stenbråten Henriksen. Foto: Tina Marie Brenden, BirdLife Gjøvik, Land og Toten.

7 Diskusjon

En vår preget av store nedbørsmengder seint i april skapte en sein isgang på mange tjern i høyden. Det kom et kraftig snøfall den 25. og 26 april med snødybder på 40 til 60 cm. Det ble også varslet en senere ankomst av hettemåkene enn tidligere og færre enn tidligere år (www.vetinst.no).

Det generelle trekket av vadefugler registrerte vi stoppet opp i denne perioden, og sjelden har det vært observert så store flokker av enkelte arter på en gang som nå.

I mai var middeltemperaturen 0,3 grader over det normale, og de tre siste ukene hadde normale temperaturer, men lite nedbør. Middeltemperaturen i juni var 3,5 grader over normalen og det ble en tørkeperiode fram mot slutten av juni måned før det kom litt regn.

Hettemåkene, som er en altetere, er like gjerne å finne bak en traktor på et jorde på jakt etter meitemark, som i en bypark der den spiser brød sammen med byduer og stokkender. Hettemåka er også en god flyger, som ofte jakter på insekter i luften. Hettemåkene er også en art som utøver kleptoparasittisme (stjeler mat fra andre arter).

Dersom næringstilgangen svikter, kan de avbryte hekkesesongen og forlate kolonien.

Rovfugl av ulike arter og rovpattedyr som rev og grevling er registrert i Tommelsjøens nærområde. Sivhauk ble en gjenganger over Tommelsjøen i 2023, og lerkefalk hekket i skogkanten og fikk fram kull med 2 unger. Hekkeområdene er delvis landfaste og kan være tilgjengelig også for mår, grevling og rev. Et mulig tiltak for tilrettelegging kan være hekkeplatting, som har vist flere vellykkede resultater der det er etablert.

Tommelsjøen er for øvrig lite påvirket av menneskelig aktivitet og derfor lite trolig at har betydning for hettemåkekoloni-utviklingen. Området virket heller ikke til å være flompåvirket.

Bilde 3: Lerkefalk med bytte over Tommelsjøen juni, 2023. Foto: Anne Gri Stenbråten Henriksen.

Ved Haralddammen opplevdes et fugletomt vann på alle måter i sesong 2023. Høy vannstand er stor sansynlighet for at kan ha påvirket hekkemuligheter. Haralddammen er også et rekreasjonsområde hvor det er mulighet for badeaktiviteter, bål plass og oppholdsplass, og tjernet er åpent for fritidsfiske ved fiskekort. Området er lite og virker som blir benyttet hyppig.

Bilde 4: Haralddammen. Høy vannstand og ingen fugler knyttet til tidligere hekkeområder på tjernet.
Foto: Anne Gri Stenbråten.

Bilde 5: Spydblåvannymfe, en av våre vanligste og mest utbredte vannymfer, og en del av kostholdet til hettemåkene og også til lercefalken. Her ved Haralddammen, Biri, i Gjøvik kommune. Foto: Anne Gri Stenbråten

8 Konklusjon

Alt i alt konkluderes årets hekkesuksess for å ende med reproduksjon på til sammen 26 unger som er en økning fra 2022 på 20. Bestandsutvikling styres av to nøkkelfaktorer, ungeproduksjon og overlevelse. Rytman (Ryttmann, 1998) hevder at om bestanden skal holdes på dagens nivå må hvert par produsere 1.5 unger. Feltundersøkelsen kan fastslå at koloniene hadde en produksjon som ligger under dette tallet. Den dårlige ungeproduksjonen kan ha hatt sammensatte faktorer som påvirket hekkesuksessen. Det kan være forhold som at fuglene er i dårlig kondisjon når de ankommer hekkeområdet, det kan ligge i sviktende næringstilgang, flom, predasjon eller menneskelig påvirkning. Det kan også ha vært en serie av sammenfallende hendelser som påvirket hekkesuksessen.

Det er allikevel all grunn til å fortsette overvåking og videre kartlegging av bestandsutviklingen. Ikke minst for å dokumentere en tidsserie for resultater i de områdene som fortsatt har produktive kolonier og registrering av mulige påvirkningsfaktorer.

Bilde 6: En nylig fargemerket hetemåkeunge ved Gran Østås 2023. Foto Anne Gri Stenbråten.

9 Referanser

Artsdatabanken (2021, 24. november). Norsk rødliste for arter 2021.

<https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021>

Artsdatabanken (2012). *Artsdatabankens faktaark Mink* ISSN1504-9140 nr. 219

Atrsobservasjoner.no

BirdLife Norge [Nye tiltak for truede hettemåker er nødvendig - BirdLife Norge](#)

Breistøl, A. & Helberg, M. (2012). *Dystre tall for hettemåkebestanden i Norge*.

Vårfuglefauna 35 (2012), nr. 4.

BirdLife.no

https://www.birdlife.no/fuglekunnskap/fugleatlas/index.php?taxon_id=4660

Gaarder, G., Høitomt, G., Kasenborg, I. G., Larsen, B. H., Opheim, J., Roang, J. K. (1998).

Fugler i Oppland, Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland.

Gjershaug, J. O., Thingstad, P. G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994: *Norsk fugleatlas*. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.

Helberg, M. *Urbane måker*. <https://www.bymaker.no/Faktainformasjon/Ringmerking-og-fargemerking-av-m%C3%A5ker>

Helberg, M. et.al. (2011) Vår Fuglefauna 34 (2011), nr. 1

Molværsmyr, S. (2019).

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/70056/thesisSindreMolv-rsmyr.pdf?sequence=11&isAllowed=y>

Opheim, J. 2021. *Kartlegging av hekkende rødlistearter i rike vannmiljøer i Oppland*.

BidLife Norge avd. Oppland.

Ryttman H. (1998). *Överlevnaden av skratmåsar *Larus ridibundus* i Sverige*. *Ornis*

Svecica 8: 44-46

Shimmings, P. & Øien, I.J. 2015. *Bestandsestimater for norske hekkfugler*. NOF-rapport 2015-2.

VG 2022. *Fikk bot etter eggplukking*.

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/47ydVa/fikk-bot-etter-eggplukking-paa-naturrestat-boten-er-for-mild>

www.vetinst.no

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) ble etablert som et aksjeselskap i 2008 og eies av kommunene Nordre Land og Søndre Land. DNV tilbyr en rekke miljøfaglige tjenester og har opparbeidet betydelig kompetanse innenfor naturrestaurering, skjøtsel og naturtypekartlegging. Selskapet jobber for at naturmangfoldet ivaretas og brukes på en bærekraftig måte, og formidler dette gjennom nyskapende naturveiledning. Du finner oss ved Dokkadeltaet naturreservat. Våtmarkssenteret har rullerende utstillinger og er åpent for besøkende i sommermånedene.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS Gamlevegen 84, 2879 ODNES Tlf: +47 61 10 00 20 E-post: post@dokkadeltaet.no www.dokkadeltaet.no

PLANTER
I VÅTMARK

MENNESKET
I VÅTMARK

INSEKTER
I VÅTMARK

FUGLER
I VÅTMARK

FISK
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK